

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 21 • Perjantaina 2. marraskuuta 2012

63. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Paikka nykykunnossa elokuussa 2012. Myllyn rauniot vasemmassa reunassa kosken toisella puolella.

Soskuan myllyn tarina

5.10.2012 ilmestyneestä lehdestä osui silmiini kuva jonka vieressä oli seuraava teksti ”Se vanha mylly kertoo vois monta tarinaa... Tämä mylly kertoisi tarinoita Soskuasta.” Isän syntymäsaunanahan siinä kuvassa

onkin. Kirjassa Kurkijoki Kuivat kertovat on kuva Soskuan siltatyömaalta, jossa väitetään olevan sähkölaitos kuvassa keskellä, mutta se isäni syntymäsauna siinäkin on. Niinpä päätin ottaa ”kynän käteeni”

ja kirjoittaa tarinan Soskuan myllystä.

Isäni isä eli ukkoni Juho Kapanen syntyi Impilahdella 1898. Hän jäi orvoksi 11-vuotiaana kun äiti kuoli, isä oli kuollut jo kaksi vuotta aikai-

emmin. Monien vaiheiden kautta hän tuli noin 1920 Kurkijoelle Soskuan kylään rengiksi Kohon taloon.

Kun maamiesopistolle alet-

Jatkuu sivulla 5

Häkli on rakentanut sahan myllyn yhteyteen. Kuva on otettu vuoden 1935 jälkeen.

Tässä lehdessä

Sukututkimuspiiri aloittaa Loimaalla

marraskuussa. Pääkaupunkiseutulaiset sukututkijat tulevat kertomaan ja ohjaamaan kaikkia Loimaan /Turun seudulla suvuistaan kiinnostuneita. Kuunteluoppilaatkin ovat tervetulleita.

Lisää piirin ideasta sivuilla 5 ja 10

Valamo kiehtoo

Rappiotilasta noussut luostari on kokenut Venäjän aikana muutoksen, joka yhä jatkuu. Kautta historian Valamon tie on kulkenut noususta tuhoon.

Tänä päivänä matkailija näkee uudelleen kullatut kupolit, konservoidun ikonostaasin ja monet korjausta odottavat rakennukset.

Erkki Poutanen valottaa

Valamon historiaa ja

nykypäivää.....keskiaukeamalla

KURKIJOKI	
Paikalliskeskus — Lokalcentralen: 7–21	
Kaukopuhelin — Interurbana: 0–24	
Apteekki, Piironen, O. J.	7
Arokallio, G., rovasti	10
Blomqvist, P. J., maanvilj.	26
Branski, Mikko, maanvilj.	52
Diakonaatin Sisä-koti	55
Genetz, Alma, neiti	56
Genetz, Helmi, neiti	66
Häli, Eino, maatalousteknikko	64
Hakulinen, H., suojelusk. kanslia	60
— autokorjaamo 2 soit.	60
Hartikka, Heikki, maanvilj.	68

Voiko puhelinluettelon oppia ulkoa?

Kurkijoen puhelinluettelo

1930-luvun alusta on kaikkien mahdollista oppia. Etsipä löytyykö tuttuja nimiä tai yrityksiä.

Puhelinluettelo kokonaisuudessaan

sivuilla 11

TILAA

Itselle tai lahjaksi

Jutustu tuotteisiimme s. 11

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14,

Seuraavat lehdet ilmestyvät
16.11., 30.11. ja 14.12

Mennyt ja tuleva

Mielenkiintoinen viikko on jäämässä taakse.

Viime sunnuntai-iltana jännitimme kunnallisvaalien tuloksia. Kuuntelimme päätelmiä, joissa kaikki voittivat. Tätä mieltä olivat ainakin kaikki suurten puolueiden puheenjohtajat. Ehdokkaina oli monia kurkijokelais-hiitolais-karjalaistaisista henkilöitä. Onnittelut kaikille karjalaistaisille vaikuttajille.

Kotitehtäväksi heille kaikille voisi seuraaviksi vuosi antaa karjalaisen perinteen säilyttämisen ja ylläpitämisen. He tulevat olemaan paikoilla, joissa jaetaan rahaa kulttuurille. Karjalainen kulttuurihan vaikuttaa liki kaikissa Suomen kunnissa.

Sandy-hurrikaanin laineet rantautuivat Suomeenkin istuttamalla monet tiedotusvälineiden ääreen seuraamaan New York'n kohtaloa. Internetin kautta pystyi seuraamaan live-kuvaa myrskyn saapumisesta ja myöhemmin tuhoista. Pahemminkin olisi voinut käydä, mutta Sandy sai mahtavan suurkaupunginkin polvilleen. Palautumisen arkiseen elämään tapahtuu asteittain.

Tulevana viikonloppuna vietämme Pyhäinpäivää. Kynttilät syttyvät haudoille. Moni vie kynttilän Karjalaan jääneiden muistomerkille.

Toisenlainen myrsky kuin Sandy jätti monet rakkaat vainajat hoitamattomiin, osin tuhattuihinkin hautoihin. Heidän muistonsa ja kohtalonsa koskettaa tänäänkin.

Mummuni Anna Raikaa –kirjoituksessaan Maarit Kaartinen käsittelee koskettavasti mummunsa elämää. Mummun rakkaidenkin hautoja jäi rajan taakse.

”Taas illan tummetessa loistamaan syttyvät, kummuille rakkaidemme nuo sadat kynttilät.”

Näin kirjoittaa Terttu Ketola Pyhäinpäivänä –runossaan. Hänen ajatuksiinsa voimme varmaan yhtyä ja mennä sytyttämään oman kynttilämme, vaikkapa omalle pihalle tai parvekkeelle, jos hauta on tavoittamattomissa.

Helena Sulavuori

Kuolleita

Rakkaamme

**Yrjö Ernest
HYÖPPINEN**

* 30.5.1939 Kurkijoki
† 6.9.2012 Loimaa

Oli sydän sulla niin turvallinen,
siellä paikka meidän jokaisen.
Ilomme iloitsit, tukesi annoit,
omat taakkasi hiljaa kannoit.
Rakkautesi muisto on lohtuna meillä,
viisautesi oppaana elämän teillä.

Kaipauksella muistaen ja kiittäen
Sinikka
Jyrki, Jenni ja Eelis
Martti ja Leena
Kalevi ja Ritva
Sisarusten lapset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas Isämme ja Pappamme

**Viljo
TOIVIAINEN**

* 22.9.1923 Kurkijoki
† 4.10.2012 Loimaa

Nuku rauhassa isä kulta,
elon huolet loppui sulta.
Luokse äidin kaipasit joka ilta
- sua sinne johtaa nyt kaarisilta.
Tartu käteen äidin armaan,
hän sua vastassa on varmaan.

Kiittäen ja kaivaten
Markku ja Satu perheineen
Leena ja Hannu
Hannu ja Anne perheineen
Veli
Sisar- ja velivainajan perheet
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 20.10.2012 läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjäseura ry. Syyskokous ti. 13.11. klo 18 Tuomarinkatu 2 Pori. Ilta jatkuu tarinailtana, aiheena Hiitolan 15 koulupiiriä. Muistellaan kouluaikoja ja lauletaan vanhoja koululauluja. Syvvää Nehvolan perunoista tehtyjä höllöpiiraita. Tervetuloa entiset ja uudet tarinoijat.

Kalakurjet matka-aikataulu Risteilylle tiistaina 13.11. Matka-Viitalan bussilla Kurakorventie klo 18.00, ST1 pysäkki klo 18.20, Puistokatu 39 klo 18.25, OP Loimaa klo 18.30, Kirjaston pysäkki Hirvikoski klo 18.40, Niinijoki klo 18.50, Orinpää Shell piha klo 19.10, Lankkistentie Riihikoski klo 19.20, satama klo 20.00.

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirin tapaaminen torstaina 15.11. klo 18 Karjala-talolla Helsingissä. Tule mukaan katsomaan, mitä saamme irti aiheesta ”Kurkijoki ja Hiitola vanhoissa kartoissa”. Piiriläisiä paikalla klo 15 alkaen, tule selvittelemään juuriasi.

Nimi-päivät

Marraskuu
viikko 44

2 pe Topi, Topias
3 la Pyhäinpäivä, Terho
4 su Hertta

viikko 45

5 ma Reima
6 ti Ruotsalaisuuden päivä, Kustaa Aadolfin päivä

7 ke Taisto
8 to Aatos
9 pe Teuvo
10 la Martti
11 su Isänpäivä, Panu

viikko 46

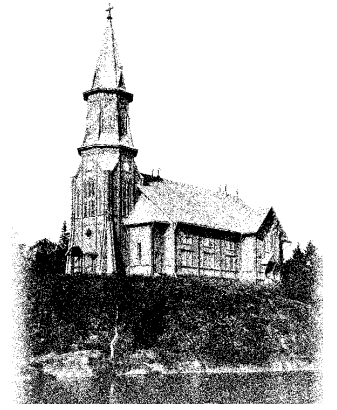
12 ma Virpi
13 ti Kristian, Ano
14 ke Iiris
15 to Janina, Janika, Janita, Janette

Onnitellen

Tangokuningas
KARI PIIRONEN
täytti 65 v.
Viitasaarella.
Karin isä on Kurkijoen Alholta.

Hartaus sunnuntaille
3.11.2012
Pyhäinpäivä

Jumalan käsissä

Kävin vaimoni kanssa lapsemme haudalla. Siellä oli syksyisen kaunista. Keltaiset kesäpäivänhatut kukkivat edelleen kosteasta kesästä voimaa saaneina. Ne ovat muisto siitä, miten hän – Saara – näki keltaisen värin kaikista pisimpään. Hän olisi nyt 20-vuotias, mutta hänen sairautensa varjostama elämänsä sai kestää ainoastaan seitsemän vuotta. Hän on perillä taivaassa, uskon niin.

”Jaksellaan, vaikka suossa rämmitäänkin.” Näin kannusti leskeksi jäänyt kohtalotoveriaan. Sanat jäivät mieleeni, sillä niihin oli kätkeyty elämäniisäntä. Jumala ei jätä yksin.

Olisiko minusta johonkin? Tällä tavoin kyseli eräs ihminen eläkkeellä jäännin kynnykselle. Hän etsi omaa paikkaansa seurakunnan keskellä. Hän ei halunnut mitään julkisuutta, vaan kyseli arkana, mitä hän voisi tehdä yhteiseksi hyväksi, kun aikaa ja voimia olisi johonkin uuteen. Mietimme yhdessä. Toivon, että jotakin löytyi.

Muistelen isoäitiäni, joka elämästä kyllänsä saaneena sai nukkua pois vietettyään ensin suvun keskellä satavuotisjuhlaansa. Hän oli loppuun saakka kiinni elämässä ja rukoili läheistensä puolesta. Hän jakoi vanhuudessaan helmiä elämänsä varrelta, valikoituja paloja pitkän elämän aarteena. Hän oli vahva lenkki sukupolvien ketjussa. Muistelen häntä lämmöllä, hän antoi paljon eväitä elämään.

Hautausmaalla on vanhoja rautaristejä. Ne on aseteltu riviin uusien hautojen taakse. Nimet, vuosiluvut ja tittelit kertovat siitä ajasta, jota kukaan ei enää muista. Heistä on jäänyt jälki ja joku saattaa löytää sieltä oman sukulaisensa. Silloinen tapa tehdä rautaristi puhuttelee. Ristinmuotoinen muistomerkki sisältää uskontunnustuksen. Hautaan on saatettu kristitty, uskova ihminen. Risti yhdistää. Se näyttää suunnan.

Heikki Sariola

Heikki Sariola on Kurikan seurakunnan kirkkoherra.

*Muista surussa
Kurkijoki-adressilla*

hinta 8 €, saatavissa toimituksesta

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kaipuu saa näkyä

KAIKKI KIVITYÖT

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 263

Mitä seuraavat murren sanat tarkoittavat?
Tarkista tietosi takasivulta.

1 Rujat
2 Järkinää
3 Vanunki
4 Häveltyy
5 Ilettää
6 Höplä
7 Pylhäärä
8 Liessata
9 Pijättyy
10 Norri

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 80 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 60 senttiä/mm + alv 23 %

- 2.11. Jumala on turvamme ja linnamme, auttajamme hädän hetkellä. Ps. 46:2
- 3.11. Jeesus sanoo: "Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita murheelliset: he saavat lohdutuksen." Matt. 5:3-4
Virsi 626:1 Tuolla taivaan asunnoissa autuissa Jumalan itku on ja murhe poissa, siellä ilo ainian. Oi, jos sinne minäkin murheen maasta pääsisin!
- 4.11. Jeesus sanoo: "Jos te annatte toisille ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, antaa myös taivaallinen Isänne teille anteeksi." Matt. 6:14
Virsi 442:2 Herran kansan matkasaattoon kaste liitti meidätkin armah-tamaan toisiamme, luomaan rauhaa riitoihin.
- 5.11. Viha ajaa ihmiset toisiaan vastaan, rakkaus peittää paljotkin rikkomukset. Sananl. 10:12
- 6.11. Kuin saastaa me olemme olleet, kuin tahrainen riepu on koko meidän vanhurskautemme. Me kaikki olemme kuin küh-tuneita lehtiä, ja syylisyytemme pyyhkäisee meidät pois kuin tuuli. Jes. 64:5
- 7.11. Minä luotan siihen, että Jumala, joka on teissä aloittanut hyvän työnsä, myös saattaa sen päätökseen Kristuksen Jeesuksen päivään mennessä. Fil. 1:6
- 8.11. Miten hyvä ja kaunis onkaan veljesten yhtei-

nen, sopuisa elämä! Ps. 133:1

- 9.11. Ne, jotka rakastavat sinun lakiasi, elävät rauhassa, mikään ei horjuta heitä. Herra, minä luotan siihen, että sinä pelastat minut. Minä teen sinun käskyjesi mukaan. Ps. 119:165-166
- 10.11. Herra, älä ylen määrin vihastu meihin, älä loputtomiin muistele meidän pahoja tekojamme. Katso meitä. Kaikki me olemme sinun kansaasi. Jes. 64:8
- 11.11. Jeesus kysyi: "Mitä mieltä olet, Simon? Keittä tämän maailman kuninkaat perivät tullia ja veroa, omilta lapsiltaan vai vierailta?" "Vierailta", vastasi Pietari. Matt. 17:25-26
Virsi 522:1 Anna, Herra, kansallemme oikeuden-tuntoa, alttiutta voidaksemme toisiamme palvel-la. Kitke meistä kateus, kylvä totuus, rakkaus.
- 12.11. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Jer. 29:11
- 13.11. Mahtailijoille minä sanon: "Älkää mahtailko!" ja jumalattomille: "Älkää ylvästelkö! Älkää korottako itseänne, älkää puhuko röyhkeästi ja uhmaillen." Ps. 75:5-6
- 14.11. Jokaisen on suostuttava esivaltansa alaisuuteen. Eihän ole esivaltaa, joka ei olisi Jumalalta peräisin, häneltä ovat vallankäyttäjät saaneet valtuutensa. Room. 13:1
- 15.11. Herra vahvistaa sinun porttiesi salvat, hän siunaa ne, jotka asuvat keskelläsi. Ps. 147:13

Oikaisu

Kurkijokelaisen edellisessä numerossa no 20 on Anneli Kiiskin kertomus Kurkijoen Kiiskien sukkokouksesta. Mukana on valokuva Saavanmäeltä, jonka alla olevaan tekstiin nimeni oli pujahtanut aiheetta.

Kuva vuodelta 1936, päivänä, jolloin Hannes Kiiski haki morsiamensa Helmi Sokeron Helsingistä Kanadanlaivalta Saavanmäelle. Kuvassa edessä vas. Aleksandra Kiiski o.s. Soikkeli, Irja Kiiski, Helmi Sokero, Louhkan Pekka Kiiski ja Seija Saharinen, takana vas. Gunnar Kiiski, Helli Saharinen, Hannes Kiiski ja tuntematon nuorimies. Henkilöiden takana näkyy Relanderien taloa.

Kuva on Aili Soikkelin albumista.

Aili Soikkeli täytti syyskuussa 100 vuotta. Myöhästyneet lämpimät onnittelut hänelle. Samalla kiitokset siitä, että hän on säilyttänyt suvun valokuvia ja antanut niitä nuorempien käyttöön. Olisi mielenkiintoista kuulla hänen muistojaan.

Lopuksi korjaan itse koussellouksessa yhden nimen: Leena Jaakonsalo Espoosta valittiin sukuneuvostoon.

M.Laine

Millainen oli Jouluku 1942?

Keräämme joululehteen muistoja joulusta 1942. Olitteko kotona Kurkijoella tai Hiitolassa vai evakkopaikassa jossakin muualla? Miten vietitte joulun? Joulukoristeet, lahjat ruoat? Rauhallisuus – rauhattomuus sodan vuoksi? Tunteet?

Kirjoita muistosi joulusta, julkaisemme niitä 14.12. ilmestyvässä lehdessä. Kirjoitusten tulisi olla toimituksessa viimeistään 4.12. Voit liittää kirjoituksesi mukaan myös valokuvia, jotka palautetaan. Voit kirjoittaa tietokoneella, kirjoituskoneella tai käsin.

Tapahtumia vuosien takaa

Tunnistaako joku henkilön?

Hän oli kurkijokelainen, pienehkön tilan tarkka suoraselkäinen isäntä. Seuraava tositahtuma on esimerkki hänen käytöstään:

Kunnan isät olivat tonttimaan tarpeessa, ja tekivät itse mielestään hyvän tarjo-

uksen isännän pelloista mut-ta vastaus olikin yllättävä: "Mie en uso et miul tullo rahanpuute mut maanpuute miul on!" Tontti kauppa ei sillä kertaa syntynyt".

Kerran kyläreissulla

1950-luvulla kahvitarjoilun yhteydessä aikuisille tarjottiin myös konjakit. Kun

kaadettiin toinen kupillinen kahvia, kysäisi erä konjasta pitävä mies: "Etkö sie kaa'a konjakkii myös lisää?" "Tiianhä mie, joisitha sie vaik tään kaikki, jos mie antaisin", isäntä vastasi ja kierti korkin kiinni ja laittoi pullon kaappiin odottamaan seuraavia vieraita.

Tarkka takkaasa löytää. Antti Eklund kertoi

Elisenvaara-kokous

Kurkijoki-seuran järjestämä Elisenvaara-kokous pidettiin sunnuntaina 28.10. klo 13 Karjala-talon Sortavalasalissa. Runsaat kolmekymmentä Elisenvaarasta kiinnostunutta kuulijaa oli saapunut kirkakan kauniina sunnuntai-iltapäivänä tähän tapaamiseen. Mukana oli neljä Elisenvaarassa syntynyttäkin, ja käytännöllisesti katsoen kaikki ilmoittivat käyneensä Elisenvaarassa. Nuorin osanottaja oli vajaan vuoden ikäinen.

Tapio Nikkari toivotti kokouksen osallistujat tervetulleiksi ja esittäytyi. Eläkkeelle siirtymisensä jälkeen hän on osallistunut mm. Ihalan ja Huhtervun kyläkirjojen, Ihalan nuorisoseuran 100-vuotishistoriikin ja Tampereen Karjala-seuran 70-vuotishistoriikin toimittamiseen.

Tapio kertoi ajatuksen Elisenvaara-kokouksesta ensimmäisen kerran syntyneen viime talven aikana Kurkijoki-museon kuvatakoissa Loimaalla ja Helsingissä.

Julkaisu Elisenvaarasta ajankohtainen

Alhon ansiokkaan kyläkirjan ilmestyttyä heräsi kysymys, olisiko vastaavanlainen julkaisu myös

Elisenvaarasta ajankohtainen. Elisenvaara oli tosin vähän erilainen kuin Alho; suurempi kooltaan, asukas-määrältään ja kaikilta toiminnoiltaan; hajanaisempi ja koko ajan muuttuva. Elisenvaarasta on ennestään runsaasti tietoa mm. Rainar Hakulisen Kurkijoki Kylästä kylään ja Sodasta evakkoon -kirjoissa, Olavi Kallioniemen Elisenvaarassa ja evakossa -kirjassa sekä Erkki Rahkolan ja Carl-Fredrik Geustin Vaiettu Elisenvaaran pommitus -kirjassa. Tiedon palasia on muuallakin kirjallisuudessa, arkistoissa ja Kurkijokelainen-lehden vanhoissa numeroissa, puhumattakaan muistitiedosta ja Kurkijoki-museon runsaasta valokuvakokoelmasta.

Marjaliisa Laine pohti asiaa Kurkijokelaisen tämän vuoden numerossa 18 artikkelissaan, jonka toimittaja otsikoi: Elisenvaaran oma kirja? Näin päädyttiin lopulta käsillä olevan kokouksen järjestämiseen. Riitta Sainio ja Maiju Salakari hoitivat käytännön järjestelyt.

Lähes tunnin kestäneessä kokouksessa käyttivät puheenvuoron mm. Alhon kyläkirjan yksi tekijä Ahti Kurri, kertoen kyläkirjan tekoon liittyvistä käytännön järjestelyistä ja huomioitavaista asioista. Häneltä kir-

jaan oli kulunut pari-kolme vuotta täyspäiväistä työtä. Kari Rahiala selosti, miten Elisenvaarasta kehittyi suuri asutuskeskus.

Yhteistyöllä

Tapio oli tehnyt sisällysluettelon muotoisen luettelon kirjaan mahdollisesti tulevista aiheista. Yksi tai kaksi henkilöä ei kirjan tekemiseen riittä. Materiaalin hankkimiseen olisi saatava useita innostuneita ja ahkeria elisenvaaralaisia. Joku voisi kerätä tietoja asemasta ja rautatieläisistä, toinen nuorisoseurasta, kolmas työväenyhdistyksestä, neljäs maatalouskouluista, viides urheiluharrastuksista jne. Tarvitaan myös haastattelijoita ja henkilöitä, jotka ovat valmiit etsimään tietoja Helsingin ja Mikkelin arkistoista, Kurkijokelainen-lehdestä ja muista lähteistä. Tapioilta voi halutessaan saada sisällysluetteloehdotuksen.

Kokouksen jälkeen Tapio Nikkari näytti kuva- ja karttakavalkadin hallussaan olevasta kuvamateriaalista, alkaen Alakylästä ja päätyen rautatielle ja edelleen aseman ympäristöön. Kotavaaranjoen ja Mikrilän tien varren sekä Suohovin maatalouskoulujen tienoot jäivät vielä seuraavaan esityskertaan. Runsaasta kuva-

valikoimasta huolimatta ei kaikista taloista tai niiden asukkaista ole valokuvia. Tapio ottaakin mielellään vastaan kuvia kopioitavaksi esitystään ja mahdollista kirjaa varten, luvaten palauttaa ne muutaman päivän sisällä.

Kukaan ei näyttänyt pahemmin väsähtäneen runsaan kahden tunnin esitystä seuratessaan. Viimeisen kuvan jälkeen kaunis sunnuntai-päivämme oli kääntynyt pimeäksi iltahämäksi. Kokouksen osanottajat tunsivat saaneensa rautaisannoksen tietoa menneestä ja innostusta jatkaa sukututkimusta eteenpäin. Tunnelma esityksen päättyttyä oli välitön ja kiitollinen päivän annista. "Olipa päivä, joka ei hevin unohdu - Suurkiitos kaikille mukana olleille!"

Maiju Salakari

Marjaliisa Laine on tavoitettavissa puhelimitse numerossa 050 5280110. Soittopyynnön voi jättää, jos ei vastata.

Tapio Nikkari ottaa mielellään vastaan valokuvia digitointiin. Osoite on Kuninkaankatu 19 A 17, 33210 Tampere. Sähköpostiosoite on tapio.nikkari@finnet.fi.

Kirjallista materiaalia vastaanottaa Kurkijoki-Seura ry:n sihteeri Maiju Salakari, Haarakuja 5, 02320 Espoo ja Riitta Sainio, Lehtovuorenkatu 40, 00390 Helsinki.

Perheutisia

Mia os. Salonen (Säkylä) ja Jussi Veikkolainen (Loimaa Kojonkulma) vihittiin avioliittoon Kurikassa 22.9.2012. Jussin isoisä oli Toivo Veikkolainen Kurkijoen Rummunsuolta. Evakkomatkan ensimmäinen koti oli ukko-Toivolla Kurikassa. Mia ja Jussi Veikkolaisella on nykyinen koti Kurikan Panttilassa.

Raikaan kotitalo Titon kylässä Kurkijoella. Kojonkulmalainen naapuri Siiri Miikkulainen maalasi taulun valokuvasta viisikymmentäluvun alussa naivistiseen tyyliin.

Mummuni Anna Raikaa

Syksyn sateisena vaapaapäivänä on aikaa ja kuuntelen kauan sitten nauhoittamaani haastattelua mummuni Anna Raikaan vanhoista tarinoista.

Mummuni, joksi äidinäitiäni kutsuimme, kuolemasta tuli viime kesänä kuluneeksi jo 20 vuotta. Hän oli kuollessaan 85 vuoden ikäinen.

Anna Raikaa, os. Blumfeldt syntyi Kiteellä 9.1.1907 ja hän oli keskimmäinen kolmesta sisaruksesta. Vanhin sisar oli nimeltään Hilja ja nuorin Siiri. Perheen isä kuoli mummuni ollessa n. 9-vuotias ja äiti meni melko pian naimisiin uudestaan.

Nuorin perheen lapsista jäi kotiin, mutta vanhemmat työt eivät jääneet uuden isän määräysvallan alle, vaan lähtivät muualle piioiksi, kertoo mummu.

Työtä maataloissa joutui tekemään aamuvarhaisesta iltamyöhään, piti kantaa painavia puisia ämpäreitä ja saaveja sekä kehrätä. Riippäpäivinä herätys oli vielä aikaisemmin, palkkana vain ruoka ja katto pään päälle. Usein väsytti ja nukutti aamuvarhaisella todella paljon, toteaa mummuni. Kenkiä ei ollut tai ne olivat liian pienet, varpaita puristavat. Joskus saattoi kesäaamuna ruohikossa pissata varpaiden päälle, jotta ne lämpenisivät, sanoo mummu naurahtaen. Kerran hän muistaa saaneensa emännältä kaksi hamekangasta lahjaksi.

Seitsemäntoistavuotiaana mummuni lähti Kurkijoelle, työn perässä kuten monet muutkin, se oli kiteeläisten Amerikka. Kurkijoella oli

emäntäkoulu, maamieskoulu sekä karjanhoitokoulu ja siellä oli kuultu tehtävän maanviljelytyötä koneellisesti. Presidentti Kristian Relander oli Kurkijoelta kotoisin, sanoo mummu ylpeänä.

Sieltä hän löysi myös sen toisen kylkiluun, aviomiehensä, tulevan isoisäni Toivo Raikaan ja he avioituivat 17.6.1928. Mummu kuvaillee Toivoa hyväluontoiseksi aviomieheksi, hän ei ollut ilkeä ei sanonut pahasti eikä ollut huonolla tuulella. Nuori pariskunta asettui Titon kylään Toivon kotiin ja heillä oli neljä lasta, Teuvo, Oiva, Sirkka ja Airi, joka menehtyi vauvana kätkytkuolemaan.

Kotallossa asui muitakin lähisukulaisia, parhaimmillaan 13 henkilöä. Maalaiselämää ehdittiin viettää 18 vuotta ennen kuin sota alkoi. Radiosta oli kuunneltu Puolan sodanääniä kunnes sota lähenei Neuvostoliiton rajalle. Sotikoot siellä kunhan eivät tule lähemmäksi, sanottiin.

”Sotikoot siellä, kunhan eivät tule lähemmäksi.”

Syystyöt olivat alkaneet, luumupuita ja omenapuita ehdittiin istuttaa, kun aviomiehelle tuli kutsu sotaan. Muu perhe asui kotona edelleen talvisodan aikana. Uunia käytettiin öisin ja varrotiin savun näkymistä piipusta. Pommi oli osunut keran 80 metrin päähän talosta ja Elisenvaaran pommitukset helisyttivät astioita seinähylyssä.

Maaliskuussa keväällä

vuonna 1940 oli yöllä lähtö ensimmäisen kerran, hevoset pantiin valjaille ja mummu lähti lasten kanssa evakkomatkalle kohti Karstulaa. Sotapoliisien ohjeiden mukaan matkalla mahdollisesti näkyvien haavoittuneiden ihmisten ja eläinten luo ei pidä jäädä. Säämingissä oli lapsen ruumis nähty maantien varressa.

Lammisaloon koululla oli levähdyspaikka, joukossa paljon itkeviä lapsia. Raikaan pienemmät lapset Oiva ja Sirkka vietiin turvaan Lappiin Simoon, he löytyivät 3-4 viikon kuluttua Keski-Suomesta Karstulasta. Lapset olivat saaneet ruokaa, mutta päissä vilisi täitä.

Karstulan jälkeen oltiin vähän aikaa Pöytyällä kunnes päästiin takaisin kotiin Kurkijoelle. Kotitaloa oli jo osin hajotettu ja rottia vilisi siellä paljon. Mummuni muistelee sota-aikaista lääkäreissua kun hän oli loukannut oikean kätensä, sitä särki ja se turposi. Lääkäriin mentäessä oli kolme kertaa

piilouduttu metsään Elisenvaaran pommitusten takia.

Aviomies Toivo Raikaa kuoli 1.8.1944 Loimolassa. Sodan päätyttyä kotitalo kuului luovutettuihin alueisiin ja se jäi vain 10 km

Aviopari Anna ja Toivo Raikaa. Anna jäi sotaeskeksi kolmen lapsen kanssa 37 vuoden ikäisenä.

päähän raja-alueelta.

Toisen kerran jouduttiin jättämään kotiseutu, nyt päämääränä Ilmajoki. Sieltä siirryttiin Loimaan seudulle Metsämaalle, kunnes saatiin oma tila Loimaan Kojonkulmalta. Talossa oli 2 kamaria, pirtti ja keittiö, vuonna 1958 muutettiin Saloon pysyvästi.

”Mummuni sanoo, että hän on kohtalon lapsi, hän on kokenut kovia aikoja.”

Mummuni sanoo, että hän on ollut kohtalon lapsi, hän on kokenut kovia aikoja. Mummun elämä on jo ollut kauan hyvin, ruokaa ja rahaa on riittävästi ja katto pään päällä. Seitsemälle

lapsenlapselleen hän kertoo antaneensa kaikille juuri joulurahaa.

On aurinkoinen tammi-kuun talvipäivä, vesi tippuu räystäältä, ulkona lämpötila on + 3 astetta. Ruokailemme mummuni kanssa hänen keittiössään äitini ja minä. Syömme karjalanpaistia ja maksalaatikkoa, perunaa, etikkakurkkua, salaattia, aladoopia, jälkiruokana on luumukiisseliä. Voin havaita, että iäkkäästä mummustani kuultaa yhä vahva ja hyvämuistinen ihminen.

Juttu pohjautuu keskusteluun Anna Raikaan 76-vuotispäivänä Salossa 8.1.1983

teksti Maarit Kaartinen
kuvat: kotiarkisto

Serkukset Tarja Saarinen (vas.) ja Maarit Kaartinen isovanhempiensa haudalla Salon hautausmaalla. Toivo Raikaa on siunattu Kurkijoella, hän kaatui sodassa 40 vuotiaana.

Raikaan talo Kojonkulmalla, Loimaalla v.1951. Kuvassa serkkuni Tarja isänsä, enoni Oivan kanssa, joka ajoi siihen aikaan taksia.

Soskuan myllyn...

Jatkoa sivulta 1

tiin rakentaa myllyä Soskuan koskeen, ukko meni sinne rakennustöihin ja jäi myläriksi myllyn valmistuttua. Padosta löytyy päivämäärä 18.8.1923. Myllyn yhteydessä oli myös sähkölaitos ja asuinrakennus on luultavasti valmistunut samoihin aikoihin myllyn kanssa.

Mummoni Helena os. Huotilainen ja ukko menivät naimisiin 1925 ja heille syntyi kaksi lasta, Martta 1926 ja isäni Pauli 1928. He asuivat myllyn talossa, jossa asui kaksi muuta-

Kuva on otettu 1920-luvulla myllyn ja asuinrakennuksen valmistuksen jälkeen. Kuvassa ei ole vielä saunaa.

kin perhettä, Vuorimäet ja sähköinsinööri Yrjö Lind (myöh. Lismakari) perheineen. Maria Vuorimäki oli mummon vanhin sisar ja muistaakseni lapsista Aili, Hilikka ja Aune ovat syntyneet Soskuassa. Myöhemmin Vuorimäet muuttivat Rummunsuolle. Yrjö Lind asui myöhemmin Lopotis-

Siltatöitä Soskuanjoella. Vasemmalla edessä hattukallellaan Juho Kapanen. Keskellä saunarakennus eikä sähkölaitos niin kuin kirjassa Kuvat kertovat väitetään.

sa Elisenvaaraan menevän tien varressa. Lind harrasti valokuvausta ja siksi meillä on jonkun verran vanhoja kuvia.

Vuonna 1932 julkaistussa kirjasarjassa Suomen Maatilat on Kurkijoen koulutilan kohdalla myös seuraava teksti. ”Tilalla on Soskuan kylässä oma mylly (2 kivi-) ja sähkölaitos, josta saadaan sähkövalo ja -voima.”

Vuonna 1935 valtio myi myllyn Häklille. Häkli rakensi myllyn yhteyteen sahan. Ukko ja mummo ostivat vajaan puolen kilometrin päästä pakkohuutokaup-

paan menneen tilan, jossa he asuivat evakkoon lähtöön asti. Se talo on palanut 1979.

Isäni aloitti työuransa Häklillä myllärinä 14-vuotiaana kun he ensimmäisen evakkoreissun jälkeen menivät takaisin Kurkijoelle.

Isäni kuoli helmikuussa 2010 ja hän ehti käymään Kurkijoella monta kertaa. Ensimmäisen kerran 1991 ja seuraavana vuonna menin matkalle mukaan. Nyt olen käynyt siellä 13 kertaa ja seuraava matka on varmaan ensi kesänä.

Pirkko Majanen

Sukututkimuspiiri aloittaa toiminnan Loimaalla

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiri on käynnistämässä py-syvää toimintaa myös Loimaalla, jonka ympäristössä on edelleen tihein keskittymä kurkijokelaisia juuria. Käynnistystilaisuus keskiviikkona 28.11. klo 18.30. Tule mukaan!

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiri on toiminut 13 vuotta. Sen kuukausittaiset tapaamiset ovat olleet Helsingissä Karjala-talolla. Osallistujia on koko ajan ollut kauempaakin kuin pääkaupunki-seudulta - esim. Tampereen seudulta ja jopa Lapualta saakka.

Etäisyys Helsingistä on kuitenkin ollut monelle esteenä osallistumiselle piiriin

tapaamisiin. Pari vuotta sitten Turussa järjestetyn sukututkimusaiheisen tapahtuman runsas osallistujamäärä kertoi Lounais-Suomessa olevasta kiinnostuksesta kurkijokelaisiin juuriin ja sukututkimukseen. Loimaan seutu oli kurkijokelaisten pääasiallinen sijoittumisalue sotien jälkeen. Tuoloisten tulijoiden jälkeläisiä asuu edelleen runsaasti alueella. Kurkijokelainen-lehden tilaajarekisteri on hyvä mittari: nyky-Loimaalla on lehden tilaajia noin 350 (lisäksi esim. Pöytyän, Ypäjän ja Vampulan tilaajat). Pääkaupunki-seudulla tilaajia on noin 250, Turussa ja lähiympäristössä noin 150.

Tämä antaa aiheen otaksua, että juuri Loimaan seu-

dulla on innostusta ja jatkuvuutta sukututkimuspiirin toiminnalle. Sukututkimuspiiri haluaa tarjota kiinnostuneille mahdollisuuden käynnistää tai rikastuttaa jo olemassa olevaa harrastusta osallistumalla piiriin toimintaan. Hiitolaiset ovat kuluvana vuonna käynnistäneet Porissa hyvin alkuun lähteneen vastaavanlaisen sukupiiritöiminnan. Toki hiitolaistaustaiset ovat tervetulleita myös Loimaalla nyt käynnistyvään toimintaan!

Mitä sukututkimus on

Sukututkimuspiirissä ei luokitella, mikä on oikeaoppista sukututkimusta (tietojen virheettömyyden tavoittees-

ta ei toki tingitä). Jokainen voi harrastaa mieltymyksensä mukaan, niin laajasti tai niin suppeasti kuin haluaa. Voit mainiosti tulla mukaan, vaikka et ole vielä asialle mitään tehnyt etkä vielä tiedä, miten sukuasi myöhemmin tutkisit! Siis vaikka ”kuunteluoppilaaksi”.

Useimmiten harrastus alkaa esivanhempien selvittämisellä, niin pitkälle kuin arkistolähteet sallivat. Tutkitaan sukuhistoriaa taaksepäin. Kurkijoella päästään useimmiten ainakin 1700-luvun alkupuolelle, Hiitolassa vähän kauemmas, 1600-luvun puolelle. Se tarkoittaa esivanhempien selviämistä noin 10 sukupolven taakse. Tutkimus johtaa useimmiten myös Kurkijoen lähipitäjiin tai muualle Suomeen. *Esipolvitutkimus* laajenee usein *jälkipolvitutkimukseksi*. Siinä lähdetään liikkeelle esipolvitutkimuksessa löytyneestä varhaisimmasta ”kantaisästä” ja selvitetään, mitä muita jälkeläisiä hänellä on - minun johtavan sukuhaaran lisäksi.

Muutakin kuin sukupuita

Tulokset kuvataan usein sukupuuna, joka kertoo esivanhempien nimet, syntymä- ja kuolinajat. Sukututkimus kuitenkin on - jos

Kotikoneella voi katsella esim. Kurkijoen rippikirjoja. Korpisaaren taloa 6 asuvien veljesten, Matti ja Simo Kuosan perhetietoja Kurkijoen ensimmäisessä säilyneessä rippikirjassa v. 1763-70.

niin haluaa - myös paljon muuta. Pikku hiljaa selviää, miten omat esivanhemmat ovat liikkuneet, missä ja miten asuneet, minkälaisia ammatteja ja elämäntilanteita

heillä on ollut, minkälaisia tiloja viljelleet, minkälaisia rapసుja kärejillä saaneet jne.

Moni lukija on saattanut

Jatkuu sivulla 10

Kotikoneelle saa muutamassa sekunnissa tiedot esim. v. 1850-1890 vihityistä pareista, joissa sulhasen nimi oli Puputti.

Käynnistystilaisuus

Toiminta potkaistaan käyntiin sukututkimusaiheisessa tilaisuudessa keskiviikkona 28.11.2012 klo 18.30. Paikka on Loimaan kaupungintalon valtuustosali. Tilaisuudessa kerrotaan sukututkimusharrastuksen käytännöstä ja sukututkimuspiiriin toiminnasta - kurkijokelaisessa valossa. Varsinaiset sukututkimuspiiriin tapaamiset käynnistyvät heti tammikuussa ja ne järjestetään kerran kuukaudessa arki-iltais. Tervetuloa!

P.S. Varttuneemmat lukijat: Varmistakaapa, että myös nuoret, jotka eivät aina niin tarkasti lehteä lue, tiedostavat tilaisuuden selvittää kurkijokelaisia juuriansa! Heille erityiselle kannattaa sanoa, että tieto sukujuurista on käden (tietokoneen) ulottuvilla.

Valamo ennen ja nyt

Tiedot Valamon luostarin perustamisajasta ovat hyvin hataria. Useimmiten perustamisajankohdaksi mainitaan vuosi 1100. Toisaalta ruotsalaisten tietojen mukaan luostari oli jo sitä ennen ehditty hävittää useaan kertaan.

Suomen kansan aikakirjat -nimisessä teoksessa luostarin perustamisvuodeksi mainitaan 960. Perimätiedon mukaan luostarin perusti munkki Sergei apunaan munkki Herman. Heitä muistetaan edelleenkin kirkon rukouksissa.

Valamon luostari on vuosisatojen aikana joutunut kokemaan kovia, mutta aina se on pystynyt nousemaan entistä ehompana. Ruotsalaisten hävitysretki vuonna 1578 tuhosi luostarin.

Kolme vuotta myöhemmin ruotsalaiset tekivät uuden ryöstöretken, joka täydensi luostarin hävitystä. Vuonna 1610 luostari poltettiin ja hävitettiin perusteellisesti, munkkeja tapettiin ja osa munkeista pakeni Venäjälle. Ruotsalaisten aikaan saama hävitys oli niin perusteellinen, että luostari oli sata vuotta täysin rappiolla. Luostarin omaisuus vietiin Ruotsiin ja maat jaettiin paikallisille asukkaille.

Pietari Suuri määräsi vuonna 1715 luostarin rakennettavaksi uudelleen. Niin siitä tuli entistä suurempi ja komeampi. Luostaria kohtasi kova kohtalo kuitenkin jo 1745, kun tulipalo tuhosi suuren osan luostarista. Tämän tulipalon jälkeen luostarissa alkoi todellinen nousukausi ja munkkien

määrä lisääntyi. Keisari Aleksanterin vierailun jälkeen Venäjän valtio ryhtyi tukemaan luostaria. Tämän avustuksen ja suurten lahjoitusten turvin pystyttiin rakentamaan lukuisat komet kirkot ja muut tarpeelliset rakennukset, joita me turistit voimme vain ihailla.

Kurkijoen yhteys Valamoon

Kurkijoen läheisyydessä Laatokalla on pieni saari, jossa asui aikoinaan erakomunkki. Kansa kutsui häntä Herra munkiksi. Kun Herra munkista aika jätti, kansa antoi saarelle nimeksi Hermunki munkin nimeä muistaen.

Kauempana Laatokalla on Heinäsenmaa-niminen saari. Siellä oli aikoinaan

pieni luostari, josta käsin saarnaajamunkit käännetyt Kurkijoen pakanat ortodoksiseen uskoon. Käännetyistä helpotti, että munkit puhuivat kansan kieltä ja omalla vaatimattomalla elämälläään edustivat kristinuskon ihanteita.

Valamon luostari omisti Kurkijoelta, ja varsinkin Tervusta, laajoja maa-alueita, jotka luostarin hävityksen jälkeen 1600-luvulla jaettiin yksityisille ihmisille. Noihin aikoihin myös Valamon saari liitettiin Tervun seurakunnan hallintaan.

Lähihistoriaa

Ensimmäisen maailmansodan aikoihin luostarissa oli 360 munkkia ja lähes 600 noviisia. Vuonna 1917 yhteys Venäjään katkesi, kun

luostari liitettiin Suomen ortodoksikirkon yhteyteen. Luostariveljien määrä väheni kahdessakymmenessä vuodessa neljäsosaan alkuperäisestä määrästä. Osalla munkeista oli ulkomainen syntyperä. Tämäkin aiheutti sopeutumisongelmia. Lisäksi luostarin sisällä oli opillisia kiistoja.

Talvisodan aikaan luostaria pommitettiin usein. Niinpä vuoden 1940 alussa aloitettiin luostarin evakuointi. Oli ankara talvi ja kovat pakkaset. Evakuoinnit pystyttiin hoitamaan jäätä pitkin Lahdenpohjan kautta. Tavoitteena oli saada turvaan mahdollisimman arvokasta ja korvaamatonta esineistöä. Tässä asiassa onnistuttiin melko hyvin.

Välirauhan aikana Neuvostoliitto perusti saarelle

merisotakoulun. Rauhan tultua saari jäi venäläisille. Luostarin rakennuksissa toimi merivoimien patteri ja myöhemmin vanhainkoti.

Saaret luovutettiin 1990 Moskovon patriarkalle. Luostarissa aloitettiin välittömästi luostaritoiminta sekä rappiolle päässeiden rakennusten korjaus ja entisöinti. Paljon on saatu aikaan 20 vuodessa, mutta edessä oleva työmäärä on vielä valtava.

Kohti Valamoa

”Kauneimmat kasvonsa Karjala näytti kun Laatokan laineilla purjehdittiin Laatokka Karjalan helmi on parhain kaikki me yhdessä tunsimme sen.”

Edellä olevan laulun sanat tulivat mieleen, kun

Valamon pääkirkon ulkopuoli ja tornit oli vuorattu lautaverhoilu ulkokuoren korjauksen vuoksi kesällä 2012.

Pääkirkon, Kristuksen kirkastumisen kirkon, alueelle mennessään naisilla tulee olla huivi päässä, polvet peittävä hame päällä ja olkapäät peitettyinä.

**Ylösnou-
semuksen
skiitan kaunis
ikonostaasi.**

lähdimme Sortavalan sata-
masta kohti Valamoa. Ilma
oli mitä kaunein: taivas oli
täysin pilvetön, aurinko
paistoi.

Laivan saavuttua laituriin
meitä kohtasi kesä kaikessa
kauneudessaan. Luonto oli
kesäisen vihreä, lehtipuut
humisivat täydessä lehdes-
sä, runsaat omenapuut oli-
vat kukassa. Pihan valtavan
suuret sireenit olivat täynnä
sinisiä kukkia. Ruoho oli
varhaiskesän hennon vih-
reää. Siellä täällä kukkivat
kullerot ja meille tuntemat-
tomat luonnonkukat. Jos-
sain kaukana kukkui käki.
Kesä oli juuri sellainen,
josta vanhempamme olivat
kertoneet, oikea Karjalan
kesä.

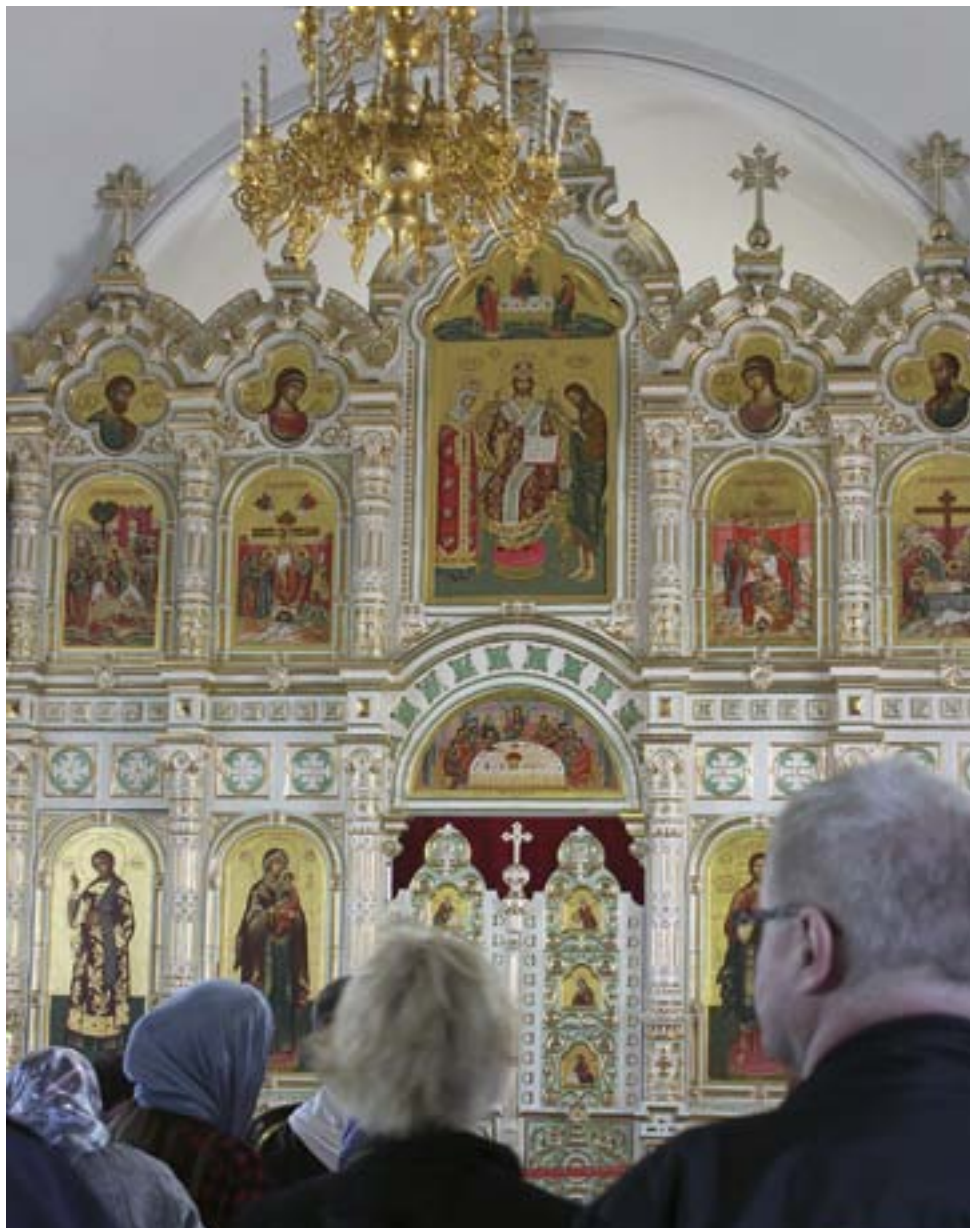
**Luostarisaari turistin
silmin**

Satamasta on noin 200 met-
rin matka pientä ylämäkeä
luostarin rakennusten luok-
se. Meille ensikertalaisille
oli yllätys rakennusten ko-
ko ja niiden määrä. Raken-
nukset on tehty poltetusta
tiilestä joskus 1800-luvulla
ja myöhemmin maalattu
valkoisiksi.

Yövyimme luostarin
hotellissa. Huoneet olivat
talon toisessa kerroksessa
jykevien kiviportaiden pääs-
sä. Huoneet olivat pieniä ja
sisustus vaatimaton. Siihen
kuului kaksi natisevaa sän-
kyä ja tuoli.

Ruokailu oli järjestetty
eri rakennukseen. Ruoka-
sali oli iso. Siellä oli kaksi
pitkää pöytää, joiden kum-
mankin viereen mahtui ruo-
kailemaan yli sata henkeä.
Ruoka oli yksinkertaista,
ennakkoluuloista huoli-
matta maittavaa, joten sillä
nälkä lähti.

Iltakävelyllä tutustuimme
luostarialueeseen läh-
emmin. Silmiinpistävää
oli lehtipuiden runsaus,
varsinkin lehmuksia oli
paljon. Kävimme munkkien
vaatimattomalla mutta pu-
huttelevalla hautausmaalla.
Ihailimme laajaa kukkivaa
omenapuutarhaa ja etsimme
kuuluisaa Valamonruusua.

Katsoimme ja ihmettelimme
alueella olevia rakennuksia
ja niiden kuntoa. Totesim-
me, ettei työ täällä lopu ai-
nakaan lähiaikoina. Ennen
kaikkea nautimme iki-ihä-
nasta Karjalan kesästä.

Pääkirkossa

Kaikkien matkailijoiden
kohteena oli luostarin pää-
kirkko, joka on todella näke-
misen arvoinen paikka. Kir-
kon kullattu torni kohoaa 80
metrin korkeuteen Laatokan
pinnasta. Kirkko on raken-
nettu vuosina 1887–1896.
Siinä vaiheessa hankittiin
kirkkoon kello Pietarista.
Kello painoi peräti 1600
kiloa.

Kirkkoon tehtiin kaksi
kirkkosalia. Alasali on py-
hitetty pyhän Sergein muis-
tolle. Salin katossa riippuu
upea kullattu kattokruunu,
joka painaa 80 kiloa. Salis-
sa on erittäin paljon ikoneja,

jotka on tehty suurella am-
mattitaidolla ja rakkaudella.

Kirkkoon pääsy edellyt-
tää naisilta hameeseen pu-
keutumista ja hiusten peit-
tämistä huivilla. Huiveja ja
hameita on saatavilla kirkon
eteisestä. Miehillä pitää olla
pitkät housut ja miesten tu-
lee kulkea kirkossa paljain
päin. Kirkko on niin upea
nähtävyys, joten nämä ra-
joitukset pitää sietää.

Kiertoajelu

Luostari sijaitsee Laatokan
saarella noin 40 kilometriä
Sortavalasta etelään. Pää-
saari on nimeltään Valamo.
Siitä luostari on saanut ni-
mensä. Pääsaaren lisäksi
saaristoon kuuluu noin 50
pienempää saarta ja luotoa.

Valamon saari on Laato-
kan suurimpia saaria. Sen
pituus on kuusi kilometriä
ja leveys noin neljä kilomet-
riä. Maasto on tyypillistä

kumpuilevaa, suureksi osin
metsäistä maata. Kuivilla
paikoilla kasvaa ikivanhaa
kuusi- ja mäntymetsää. Re-
hevät notkot ovat joskus ol-
leet viljelys- ja laidunmaina.
Nykyään nämä alueet kas-
vavat rehevää lehtimetsää.

Luostarissa on ollut ai-
koinaan laajaa maataloutta.
Nyt siitä on muistona tyhjat
rakennukset ja kuusi hevos-
ta sekä lukematon määrä
kissoja. Muistona menneiltä
ajoilta ovat säilyneet myös
laajat omenapuutarhat.

Kiertoajelumme aikana
kävimme useissa sivukir-
koissa, joita kutsutaan skii-
toiksi. Sisällä skii-toissa oli
harras ja juhlallinen tunnel-
ma. Seinillä oli lukematon
määrä ikoneita. Hyvin use-
assa niistä kuvattiin Juma-
lan äitiä Mariaa ja luostarin
perustajia, pyhää Sergeitä ja
Hermannia.

Ikonit ovat heille erittäin
tärkeitä ja korvaamattomia.

Skiitat ovat siistejä sekä
päältä että sisältä. Näki,
että niihin on uhrattu sekä
aikaa että rahaa. Skiitat on
nimetty pyhimysten ja mui-
den pyhien mukaan. Nimi-
luettelosta löytyvät muun-
muassa nimet Getsemanen
skiitta, Uuden Jerusalemin
skiitta, Johannes Kastajan
ja Aleksanteri Syväriläisen
skiitat. Meille kerrottiin
myös Kaikkien Pyhien skii-
tasta. Paikka on niin pyhä,
etteivät naiset pääse sinne
kuin kerran vuodessa.

Kiertomatkamme loppu-
vaiheessa näimme kauem-
pana puidenlatvojen välis-
sä kiiltävän kullatun tornin.
Oppaamme kertoi sen ole-
van Putinin skiitta. Emme
päässeet tutustumaan siihen
lähemmin.

Kiertoajelu oppaan joh-
dolla oli matkamme koho-
kohta. Kiitos matkamme
suunnittelijoille, kun olitte
järjestäneet tämän ikimuis-
toisen ajelun.

Valamo vaatii aikaa

Valamon luostari on erittäin
suosittu turistikohte. Siellä

käy vuosittain noin 150
000 matkailijaa. Muutamat
suomalaiset matkatoimis-
tot järjestävät sinne neljän
tunnin risteilyjä. Tällainen
aika on ehdottomasti liian
lyhyt tutustua niin moni-
puoliseen kohteeseen. Si-
nä ajassa ehtii vain kiivetä
rakennusten luo, jossa opas
odottaa. Sitten vaan koval-
la kiireellä kierros pihalla,
kurkistus kirkkoon, lyhyt
kertomus saaren historiasta
ja se on sitten siinä. Tämän
jälkeen kahvi rantakioskis-
ta, matkamuisto-ostokset ja
sitten laivaan. Näin on Va-
lamossa käyty. Tutuille voi
kertoa käynnistä, jos näin
lyhyestä matkasta on mitään
kerrottavaa.

Jos Valamoon haluaa to-
della tutustua, on varattava
päivä aikaa, opas mukaan
ja autokyyti. Näin pääsee
tutustumaan saareen laa-
jemmin. Tällainen kierros
antaa jo jonkinlaisen käsi-
tyksen luostarin laajuudesta,
kirkoista ja saaren mo-
nipuolisesta sekä kauniista
luonnosta.

Erkki Poutanen

Kiertoajelu tehtiin kahdella pikkubussilla pieniä hiekkateitä pitkin.

Kaikkien Pyhien skiitan alueelle naiset pääsevät vain kerran vuodessa. Pikkubussilla pääsimme pysähtymättä ajamaan luostarin ympäri. Kuva otettu liikkuvasta bussista.

Ruokasalin pitkien pöytien ääreen mahtui runsaasti ruokailijoita. Ryhmät vaihtuivat tiheään, kun edellinen lähti, niin seuraava jo odotti vuoroaan.

Tarina evakko-tytön elämästä

Osa 4

Karjalan kunnailta Etelä-Pohjanmaan lakeuksille

Aili Nevanperä muistelee työtovereitaan arvioimislautakunnassa ja sitä, miten nuorten naisten vapaa-aika kului Ilmajoella. Nuorten naisten elämä oli muutakin kuin työntekoa. Aili muistelee tyttöjen välisiä ystävyyssuhteita iloisin ja tyytyväisin mielin ja haikeana kaiken loppumista arvioimislautakunnan siirtyessä Ilmajoelta Loimaalle.

Liisa Nikanen oli kotoisin Keuruulta ja tuli arvioimislautakuntaan 16.10.1945. Hän ei ollut siinä kovin kauan vaan lähti kotiinsa maaliskuun lopussa 1946. Liisa oli kihloissa. Taisi olla mielessä häiden valmistelut. Liisan tilalle tuli Airi Hakala Ilmajoelta.

Helmikuussa 1946 joukkoomme liittyi Mirja vaiko Mirjam Kuukka os. Mielonen. Hän oli Kurkijoen tyttöjä. Päiväkirjani kertoo, että 17.8.1946 oli saattelamassa Mirjamia Ilmajoen rautatieasemalle. Mihin hän lähti, en tiedä. Olen kirjoittanut: ”Mirkku jätti Ilmajoen.”

Kaakaota ja harrastuksia

Me tytöt emme olleet yhdessä vain työssä vaan myös paljon vapaa-aikanakin. Vierailimme toistemme asunnoille puolin ja toisin vilkkaasti. Tarjottiin mitä kullakin oli tarjottavaa. Liisan kaakaojuoma oli todella ihanaa. Ei tainnut silloin vielä olla kaakaota meidän kaupoissa. Liisan sulhanen toi sitä hänelle jostakin pohjoisesta Ruotsin puolelta. Monet illat istuttiin puiden palaessa pystyjuonissa nauttien kaakaosta. Keskuste-

limme entisestä elämästämme ja suunnittelimme tulevaisuutta. Ihmeellisesti ihminen tottuu ja hyväksyy vallitsevat olosuhteet.

Kävimme elokuvissa ja kunnantalon tanssiaisissa. Lähellä oli sota-aika jolloin tanssien järjestäminen oli kielletty. Tosin silloinkin jotkut järjestivät salaa latotansseja, joissa emme kuitenkaan käyneet. Mirjamin kanssa kävin joitakin kertoja Ilmajoen kirkossa.

Meillä tytöillä oli lempinimet. Liisaa kutsuimme Lissuksi tai Lissukaksi. Mirjam oli Myry ja minä Aru.

Aina silloin tällöin tapasin Aune Niskasen os. Veijalaisen. Jo Kurkijoella ollessani tulín Aunen kanssa tutuksi. Aunehan oli lotissa ja minä liityin Kurkijoen Lottajärjestöön. Sylvi Härmäläinen oli Kurkijoella ystävänä ja ystävyys jatkui evakkonakin. Kyläilimme toistemme luona. Työni päätyttyä arvioimislautakunnassa, Sylvi kirjoitti minulle: ”Tule Loimaalle, kyllä siellä on sinullekin töitä.” Sylvi oli ihana ihminen, hän ei ole koskaan hävinnyt mielestäni.

Puheenaiheena miehet

Kun me tytöt istuimme uunivalkeiden äärellä, niin

illat kuluivat vauhdilla. Eräitä kertoja juttelimme lautakuntamme miehistä – työtovereistamme. Kakoslautakunnan miehistä enemmän, kun olin heidän ”työtiimissään”.

Heikki Kiiski, voi että, miten lempeä, rauhallinen ja ystävällinen hän olikin. Jaakko Pantsar ohjasi käytännön töitämme ja toimintojamme sekä vastasi paljon muustakin, olihan hän Valtionasiamies koko lautakunnassa. Jaakko oli reipas, hauska ja ystävällinen, puhui joskus vitsejäkin.

Jussi Kempainen oli vilkas, vilkkaasti liikehtivä, aina hyvin kiireinen ja topakka herra. Silmiini tulee, miten hän katseli silmälasiansa takaa. Kuulomistoksi jäi kun Jussi nousi Yli-Lauroselan jyrkkiä rappuja ylös. Hänellä oli puupohjaiset kengät, siitä kopinasta tiedettiin, että Jussihan sieltä on tulossa.

Haikeita muutoksia

Liisa oli toimistoapulaisista vanhin ja tuntui haikealta, kun hän sanoi itsensä irti. Eräässä iltaistunnossa hän antoi meille kirjoittamansa kronikan arvioimislautakunnasta, jossa hän kuvailee henkilöstöämme.

Hyvin lyhkäisiksi jäivät työssäolot ja kaikki muukin, mutta sitä mielenkiintoisempina ovat ne ajat mieleen painuneet. Paljon hyviä muistoja.

Elämä on kuljettanut meitä ketä mihinkin. Eräässä laulussa lauletaan ”kuin tuulispäissä lapset ne kaik

Ilmajoen v. 1766 valmistunut kirkko tuli tutuksi Mirjamin kanssa käydyillä kirkokäynneillä. Kuva: wikimedia

on hajallaan”. Näin on! Kaksi kertaa oli Liisan luona Keuruulla vieraillemassa. Kävin myös Mirjamin luona Petäjävedellä.

Työt lautakuntamme osalta alkoivat olla loppusuoralla, mutta vielä eräiden päivien muistoja. Olin ollut kesälomalla ja 29.6. Mirjam lähti viikon lomalle. Näin ollen minulle jäivät monet työt yksin suoritettavaksi, joten kiirettä riitti.

Paloja päiväkirjasta

Yli-Lauroselan suuressa talossa oli tilaa. Talonväen ja lautakunnan lisäksi alakerassa asui Kurkijokelainen perhe, Littuset. Muistelen että isännän nimi olisi ollut

Aaria oopperasta

Näkemyksiä ja kokemuksia Kurkijoen kunnan arvioimislautakunnassa

*Laakkonen on ”piällyismies”, no senhän kaikki näkee,
kun työt hän kaikki keräilee ja tekemähän käskää.
Huh hei jaa, on kiva setä vaan,
kun ”massu” vielä edustaapi muotoaan.*

*Kemppis-Jussi, rillisilmä, ”piällyismies” on kaksi,
se kai hänet tekeekin niin kovin topakaksi.
Hip hei jee, puukengät kopisee,
kun Lauroselan portahia kiipeilee.*

*Eri metka heppu on tuo Pantsarin Jaska,
eikä taida lakata hän pokkaa pelaamasta.
Meit hauskuttaa hän taikatempuillaan,
käy muutenkin hän usein meitä kiusaamaan.*

*Mitähän se Kiiskin Heikki Helsingissä tekkee?
Siell tuskien enää muistanee hän koko Ilmajokke.
Kuitenkin on setä mukavin,
hän kyllä toki ansaitsee tään värssynkin.*

*Nyt säästänyt mä olen parhaat palat viimeiseksi,
mutt vaikeaa nyt tälle lieenee jatkoo keksii.
Mä pelkään vaan, ett nyrkkiä saan
mä Arun nähdä pöydän takana puistavan.*

*Myry-tutto iloinen ja huoleton on ain,
siks eipä tässä huushollissa surut meitä paina.
Mutt pahin vaan, ei päästy tanssaamaan
me Tarzanin valtakuntaan ollenkaan.*

*Meidän pikku-lemmikkimme omi Aru-pieni,
Kalevinko kanssa joskus yhteen käynee tiesi?
Ethän kai mustasilmää vaan
ala täällä ennen pitkää helssaamaan?*

*Itsestäni vissiin ei mun tartte mainitakkaan,
kun kuitenkin en kauan kuulu enää teidän lafkaan.
kuitenkin mä mielin kaihoisin
nääh hetket liitän elon muisto-ketjuihin.*

Ilmajoella 22.3. 1946

Liisukka
(otteita pitkistä aariasta)

Miehiä jossain tilaisuudessa, vuosiluku ei ole tiedossa. Jaakko Pantsar 5. oikealta. Kurkijoki-museon valokuva-arkisto nro 2217.

Kurkijokisia juttuja

Vauhdikkaat perustustalkoot

Varhaisella keväällä v.1951 Hausjärven Valkjärven mökkitontillamme odotti isäni sinne talvella hevoskuormina kuljettava ja taaplaama iso lauta- ja lankkutaapeli. Isäni oli arvioinut, että mökki on nopeinta ja taloudellisinta perustaa betonipilareille, joiden perustuksiin tehtäisiin isohko ja korkeahko betoniperustus keskusmuurille. Lisäksi isä ja äiti päättivät, että on viisasta tehdä betonivuorattu maakellari keittiön lattia-luukun kautta toimivana. Jääkaappejahan ei silloin vielä ollut.

Lumien lähdettyä tontille tuotiin pari autokuormaa hiekkaa ja melkoinen määrä sementtisäkkejä alkavia perustustöitä odottamaan.

Talkoot, Pohjanmaalla kökkä, oli sotien jälkeisessä jälleenrakennustyössä hyvin yleinen käytäntö. Koko pientalorakentaminenhan oli hartiapankkityötä, eikä talopaketteja tunnettu. Tal-

koot kiertivät ystävä-, työ-kaveri ja tuttavapiireissä. Jokainen vuorollaan hyötyi ilmaisesta ja ripeästä työpanoksesta, jota sovellettiin erityisesti perustus-, rungonteko- eli piiluvärkki ja katontekotalkoissa.

Isänikin päätti kesämökin perustustalkoiden järjestämisestä. Puhelimia ei ollut, joten isäni hyppäsi pyörän selkään ja lähti kutsumaan porukkaa talkoisiin. Sovittuna päivänä kuorma-autollinen talkoomiehiä läpιοineen ajoi kohti keväisen ja kauniin Valkjärven maisemia. Olin jo 15- vuotias ja siten täysimittainen talkoomies!

Isäni oli merkinnyt pilarien, keskusmuurin perustusten ja kellarin paikat ja reipas kaivuutyö alkoi heti. Osallistujia oli paljon, mutta työtä hidasti merkittävästi syvyyteen tiukkeneva jankko. Sen seurauksena alkupe- räisistä pilarisyvyyksistä oli pakko tinkiä yhteistuumin-

nan jälkeen, kun katsottiin, ettei routa siinä maatyypissä olisi rikkova perustuksia.

Sähköä eikä polttomootoria ollut käytettävissä, joten betonimyllyn pyörittämisvuoroja jaettiin tiuhaan. Äitini huolehti joukon muonituksesta ja kahvituksesta päivän mittaan. Illan suussa työn lähetessä loppuaan poksautettiin auki kiljukanisteri senaikaisen tavan mukaisesti. Se nosti tietenkin tunnelmaa ja urakan valmistuessa laulukin raikui!

Paluumatkalle lähdettiin samalla kuorma-autolla ja vielä lähti kiljukanisterikin mukaan. Liekö tunnelma laskenut vaiko liiaksi nousut, kun työkaverien Topin ja Aarnen kesken syntyi sanaharkkaa, jota kohta selvitettiin nyrkkiottelun muodossa töyssyilevästi kulkevan kuorma-auton lavalla. Me muut vetäydyimme reunoille ja pitelimme reunakaiteita pystyssä, jotteivat ottelijat tipahtaisi kyydistä. Ilman vaurioita ottelu päättyi ratkaisemattomaan ja samantien loppui kiljukin! Pääasia, hyvät ja kestävät perustukset olivat valmiina piiluvärkin pystytystä odotamassa.

Paavo S. Vepsä
Juuret Kurkijoella

Talkootyönä tehdyt perustukset ovat kestäneet. Kuva: Paavo Vepsä.

Matti, emännän etunimeä en muista. Heillä oli kaksi lasta.

17.7.1946 päiväkirjani kertoo miten hauskaa Jussi Kemppisellä, Littusilla, Mirjamilla ja minulla oli. En tiedä, mikä syy oli että naurua piisasi. Menimme samana päivänä Littusille ruokatunnilla auttamaan emäntää leipomisessa ja illalla työn jälkeen syömään.

29.7. tuli toimistoomme mieshenkilö, nimeltään Toiviainen. Hän istui koko päivän vieressäni kirjoittaen jotain, en tiedä mikä oli aiheena. Välillä keskustelimme ajankohtaisista asioista, mutta löytyi hauskojakin juteltavia. Karjalaiset elivät raskasta aikaa, mutta asiakkaiden kanssa juteltaessa, ajattelin kaikesta huolimatta, että sanonta ”ilo pintaan, vaik sydän märkänis” pitää

paikkansa.

11.8. Sain Jaakko Pantsarilta tehtäväksi lähteä Kurkijoen kunnantoiimistoon laskemaan joitakin päätösluetteloita tai laatimaan niitä. Tein työtä yhdessä Sylvi Hämäläisen kanssa. Silloin tajusin miten kaunis hän oli luonteeltaan, hän oli myös hyvin musikaalinen ja kaunisääninen.

Eräänä loppuviikkona pakkasimme Kemppisen kanssa OSK:n tavaroita. En tiedä oliko ne Osuskaupan vai minkä. Noin olen kirjoittanut.

Vielä ennen lautakunnan Loimalle muuttoa oli paljon postitettavaa ja päätösten luettelointia sekä muita järjestelyitä.

15.8. olen kirjoittanut lyhyesti: ”Työt on tehty.”

Sain erinomaisen hyvän, kiitettävän työtodistuksen

lautakunnan puheenjohtajalta Eino Laakkoselta ja valtionasiamies Jaakko Pantsarilta.

Lähtö ei ollut minulle helppo niin hyvästä työpäikasta. Tosin tiesin jo sinne mennessäni, että työ ei ole pitkäaikainen.

Aili Nevanperä

Tätä kirjoittaessani herää kysymys, kuinka jatkui Matti Kaaprolan elämä ”oudon orren alla”? Entä miten on kulunut niiden tyttöjen elämä, jotka olivat ajamassa sitä 40 lehmän karjaa kanssamme. Olisi hyvin mielenkiintoista tietää heistä. Olisi paljon yhdessä muisteltavaa siitä ”tusken tien” vaiheistamme.

Haasteltiin ja päätettiin

Hiitolan Pitäjässeuran vilkkaasta toiminnasta kertovat lukuisat Liiton kunniakirjat sekä piirin pokaali. Kuva pitäjäjuhlilta 2012.

Hiitolan Pitäjässeurassa luvassa jälleen vilkasta toimintaa

Eletään aikoja jolloin yhdistykset laativat toimintakertomuksiaan tulevalle vuodelle.

Hallituksen kokouksessa tuumailimmekin tulevan vuoden toimintaa. Myös ensi vuonna on tarkoitus järjestää jo monia perinteisiksi käyneitä tapahtumia.

Suuntana onkin että kiinnostavia tapahtumia löytyisi mahdollisimman monille, eli jokaiselle jotakin.

Pitäjäseuranahan tarkoituksenamme on saada koottua mahdollisimman paljon oman pitäjän väkeä ystävineen toimintaan mukaan ja näin jatkaa Hiitolaisen perinteen vaalimista tavalla jos toisellakin.

Iloksemme monet kuulumat yhdistykseen jäsenenä pitkienkin matkojen takaa ja ovat näin yksi tärkeä lenkki Hiitolaisuuden vaalimisessa.

Ensi vuonna onkin toiveena saada jo 500 jäsenen raja rikki.

Koska kaikissa järjestämissämme tapahtumissa on ollut runsaasti osallistujia ei tarvinnut paljolti suunnitelmia muuttaa.

Vuoden kohokohtana on aina Hiitola-säätiön kanssa järjestetyt pitäjäjuhlalat. Jo tässä vaiheessa on pakko tehdä jonkin verran ennakkovalmistelua. Toisena merkittävänä juhlana järjestämme perinteiset Äi-

tienpäiväjuhlat. Lisäksi ensi vuonna Porissa olevat Karjalaiset Kesäjuhlat tuovat melkoisesti lisää säpinää toimintaan.

Merkittävänä toimintamuotona on myös kotiseutumatkakkoja joita tulevanakin kesänä tehdään seuran vetämänä 7 matkaa. www.hiitola.fi sivuillamme löytyy lisätietoja matkojen ajankohdista samoin muistakin tulevista tapahtumistamme. Karjalan matkojen lisäksi teemme myös talvimatkan Äkäslömpöloon.

Suuren suosion ovat saaneet myös kerran kukaudessa pidetyt tarinaillat. Silloin tupa täyttyykin melkeinpä ääri rajoilleen ja iloinen puheensorina pulppuaa kaikilta melkeinpä yhteen ääneen. Ja hyvä näin sillä nämä ovat hienoja kohtaamislaisuuksia jossa myös uudet tarinat otetaan avosylin vastaan ja yritetään auttaa epä tietoisia juuriensa haussa. Iltoja vietetään eri teemojen merkeissä. Yritämmekin etsiä mahdollisimman kiinnostavia aiheita ja vieraita.

Sukututkimuspiiri, perinnekäsityöillat, kesäretki onki- ja pilkkikilpailut sekä nuorille suunnattu talvipahtuma ovat myös edelleen mukana suunnitelmissa.

Myös yhteistoimintaa muiden seurojen kanssa on

luvassa, suuren suosion saanut yhteislauluilta onkin taas ohjelmassa.

Myös hautausmaaprojekti jatkuu sekä täällä Porissa että Hiitolassa. Seuramme toimesta pidetään Hiitolasta kanssamme evakkoon tulleen rovasti Hartmanin hauta hoidettuna, samoin Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä viedään kukkasat tai kynttilät aina tilanteen mukaan.

Hiitolassa tehostetaan muistomerkkien ympäristöjen siivoamista kasvillisuudesta sekä muutenkin on aikomus pitää kunnossa jo olemassa olevat muistomerkit.

Hallituksella onkin suunnitteilla keväällä talkoomatka jolloin tehdään em. toimenpiteitä.

Toivoisin että jokainen siellä kävijä ottaisi sydämen asiakseen tämän muistomerkin ympäristön puhtaanapidon. Matka sinne on pitkä joten yksien ihmisten on aivan mahdotonta siitä suoriutua.

Karjalan Liiton ensi vuoden teemana on karjalainen musiikki, varmasti vuoden teemaa toteutamme moniin tavoin tilaisuuksissamme.

Kaikkea tällaista on suunnitteilla vietäväksi syyskokouksemme hyväksyttäväksi.

Raija Laaksonen

Olen juuriltani Hiitolais – Kurkijokelainen, Pietarsaareissa syntynyt ja ruotsiksi kastettu, Satakunnassa koko ikänsä elänyt monen kulttuurin ”sekoitus”.

Vahvimpana minnuu on kuitenkin takertuntää karjalaisuus, voimakkaista satakuntalaisista vaikutteista huolimatta.

Olen Hiitolan Pitäjässeura ry:n pj., kuulun myös Kurkijokelainen lehden toimitusneuvostoon.

Olen vuos'olkulla myös kirjoitellut Kurkijokelaiseen joten varmasti jo tuttu monille.

Kirjoittaja pilkkikilpailuissa Hännisen lahdella. Kylä Laatokan kalla on ko saais vaa ylös...

Palattuamme mieheni kanssa kesäkuussa 2011 Hiitolan Pitäjäseuran kotiseutumatkalta syttyi palava halu lähteä uudelle matkalle Hiitolaan, Raivattalaan sukuni synnykylään.

Kesäkuussa 2012 pakkasimme laukut ja lähdimme uudelle kotiseutumatkalle. Matkalle lähti mukaan viisi sukulaistani. Matka Karjalaan alkoi laivalla Helsingistä – Pietariin, yön matkustimme laivalla. Aamulla saavuimme Pietarin satamaan jossa kiertelimme bussilla Pietariin tutustumassa. Paikallinen opas antoikin meille kaupungista ja sen nähtävyyksistä oivan tietoisun.

Matkamme jatkui kohti Kurkijokea jossa majoitimme. Aamupalan jälkeen lähdimme kohti Hiitolaa, josta jokainen suunnisti kohti omia kyliään.

Kotipaikalle Raivattalaan

Pikkuserkkuni miehensä ja tyttärensä kanssa lähti etsimään ja tutustumaan sukumme puutarhatilaan. Serkkuni poikansa kanssa sekä mieheni ja minä suuntasimme askelemme kohti Raivattalaa, meidän sukumme kotipaikkaa. Serkullani oli paljon muistoja kerrottavana lapsuusajalta. Seisoimme isovanhempieni menetetyt kodin kumpareella kumpikin aivan hiljaa kuin kunnioittaen menetetyt sukumme muistoa.

Mielessäni kävi ensimmäinen käyntini sukujuurillani, sain vielä saman tunteen jonka koin silloin samassa paikassa ensimmäisellä matkalla Raijan ja mieheni kanssa. Nyt saimme serkkuni kanssa yhdessä jakaa hänen lapsuusmuistojaan. Koin saavani kullan arvoista tietoa suvustani. Hän näytti sukuni kotipaikan, navetan ja kellarin.

Suuntasimme askeleemme Raivattalan lammen rannalle. Rannan tuntumassa uiskenteli tarhakäärme mitenään piittaamatta meidän tuloamme. Jatkoimme matkaa kohti Raivattalan kylää jonka jälkeen kipusimme korkealle Linnavuorelle.

Serkusten onnistunut kotiseutumatka Hiitolaan

Raivattalan kylä alkaa 77 metriä korkean Hiitolan Linnavuoren kupeelta.

Eväitä syödessämme katsoimme kauniita maisemia ja entistä sukumme kotikylää. Harmiksemme alkoi sataa. Laskeuduimme Linnavuorelta varovasti ettei tapahtuisi mitään haavereita liukkaalla kalliolla.

Junarataa pitkin Hiitolan järvelle

Päästyämme turvallisesti alas jatkoimme matkaa serkkuni lapsuuskotiin Hiitolan järven rannalle. Matka olikin hyvin jännittävä kulkessamme monta kilometriä junarataa pitkin koko ajan pelkona junan tulo. Ainoa mahdollisuus silloin olisi ollut hypätä hyvin syvän ja liejuisen ojan pohjalle. Kun pääsimme onnellisesti serkkuni lapsuuskodin pai-

kalle juna mennä pyyhälsi ohi, joten tipalla oli ojaan hyppääminen.

Serkkuni koti oli entisellä paikallaan, aikoinaan valkoiseksi maalattuna nyt ajan myötä ränsistynyt ja patinoitunut hyvin harmaaksi. Kaksi omenapuuta ikkunan alla töröttö viimeisillä voimillaan pystyssä, taloa vastapäätä harmaa piharakennus juuri ja juuri pystyssä, ovesa huomiota herättävän suuri lukko. Ränsistynyt aita kiersi pihapiiriä, koira narussa pihalla. Ainoa tallattu polku oli koiran luo, muualla pihapiirissä kasvoi hoitamaton pitkä ruoho. Koirasta huolimatta talo näytti hyvin asumattomalta.

Taas alkoi sataa ja rohkenimme mennä sadetta pitämään naapuritalon

avokuistille, siellä ei ollut ketään kotona. Talo oli hyvin kaunis ja nykyaikainen, pihapiiri hyvin hoidettu. Skoolasimme samppanjat serkkuni lapsuuskodille ja muistoille. Mieheni keräsi kedonkukista kauniin kimpun jonka asetimme pulloon kirjoitimme vielä kiitosviestin ja terveiset suomeksi.

Venäläistä vieraanvaraisuutta

Samassa tuli talon asukkaat, menimme isäntäväkeä vastaan tervehtimään ja vähän hämmentyneinä kerroimme millä asialla olemme liikkeellä. Serkkuni esitti mukana ollutta valokuvaa jossa hän oli pienenä tyttönä äidin sylissä entisen kotitalon pihamaalla. Talon

väki otti meidät hyvin ystävällisesti vastaan, kutsuivat meidät sisään ja esittelivät koko talonsa ja sen piirustukset. Talo oli suomesta tilattu kokonaisuudessaan, sisustusta myöden. Kertovat olevansa Pietarista kotoisin. Talon isäntä kertoi syntyneensä Mongoliassa ja vaimo Pietarissa. Heillä on paljon lapsenlapsia, näyttivätkin liedellä olevan ison kattilan olevan tarpeen. He kertoivat että serkkuni entisessä talossa asui Pietarista oleva äiti ja poika. Juttu luisti kolmella eri kielellä sana sieltä toinen täältä välillä otettiin avuksi myös viittomat ja elekieli. He kertoivat käyneensä Suomessa, Porissa ja kalassa Merikarvialla. Jutellessamme löytyi serkkuni kanssa myös yhtei-

nen tuttu.

Aika riensi ja kiiteltämyämme lähdimme kävelemään kohti Hiitolaa. Alkoi jälleen sataa, viereemme pysähtyi auto ja hyvin ystävällisesti tarjosivat kyydin Hiitolaan. Naiset saivat kyydin asemalle ja pian ilmestyivät miehetkin sovittuun paikkaan. Kyyditsijämme olivat palanneet hakemaan myös heidät. Mitään maksua nämä Pietariin menijät eivät huolineet.

Kokemusten vaihtoa

Kaupalla tapasimme pikkuserkun perheen, heillä oli paljon kerrottavaa löytäneestä puutarhatilasta ja onnistuneesta matkasta.

Sovittuun aikaan kokoontui kaupan edustalle toinen toistaan märimpää porukkaa, silmämääräisesti katsottuna Raijan porukka kaupan portailla pahiten kastuneena. Bussi vei sadetta uhmanneet matkalaiset Kurkijoelle, siellä meitä odotti ruoka ja lämmin sauna.

Illalla kokoonnuimme vielä yhteiseen illanviettoon jossa jokainen vuorollaan kertoi päivän kokemuksia. Illanvieton ohjelma oli erittäin hauska lämminhenkinen ja monipuolinen.

Mieleeni jäi päällimmäisenä kertomus Tattarin viiristä ja sen synnystä. Sydäntäni lämmitti myös heidän esittämänsä musiikki. Välillä lauloimme ja kilpailimme murren sanojen tietämystä, Harri esitti Arin säästykseä Uuno Turhapuroa. Esitykset ja illanvietto ei jättänyt ketään kylmäksi, nauraa sai sydämen kyllyydestä.

Aamupalan jälkeen jätimme jäähyväiset Kurkijoelle, ja lähdimme kotia kohden. Mikään matka ei koskaan ole liian pitkä kun mukana kulkee ystävät.

Toivon teille kaikille hyvää syksyä ja tervettä.

Kiitos Raijalle ja kaikille mukavasta kotiseutumatkasta v.2012

*Kotiseutumatkaa muistellen
Eila Vuorenpää
os. Hohtari.*

Jatkoa sivulta 5

esim. Kurki-juhlilla saada Revon Veikolta esipolvi-kaavion niistä tiedoista, mitä Veikolla huikeassa tietokannassaan on. Sellaisen voi saada Veikolta tullessaan Loimaan sukututkimuspiirin tapaamisiinkin. Mutta se ei siis ole sukututkimuksen loppu - se voi olla myös sen alku, kun ryhtyy keräämään ”lihaa näiden luiden päälle”.

Arkistoissako asioita tutkitaan?

Sukututkimusharrastus ei nykyään vaadi jatkuvia arkistoissa käyntejä. Tietotekniikka on tullut avuksi. Esim. kirkonkirja- ja henkikirjatietoja voi nykyisin tutkia Internetissä kotoa käsin.

Alkuun pääsee varsin helposti (varsinkin sukututkimuspiiriläisten avulla). Se ei ole vaikeaa seniorillekaan, saati tämän päivän nuorelle! Alkuperäiset asiakirjat ovat luovutetun Karjalan osalta pääosin Mikkelin maakunta-arkistossa - mielenkiintoinen paikka sekin! Lounaissaomalaiselle tulee ehkä jossain vaiheessa tarve tutustua myös Turun tai Hämeenlinnan maakunta-arkistojen kokoelmiin - kiinnostushan luonnollisesti kohdistuu myös ”paikkakuntalaisiin” sukuihin, joihin kurkijokelais-suvut ovat sotien jälkeen liittyneet. Mutta varsin pitkään arkistotyöskentely on aloittavalle harrastajalle sivujuonne.

Tämän päivän sukututkimus voi olla perinteisen

sukututkimuksen lisäksi myös DNA-sukututkimusta. Siitäkin saa tietoa ja opastusta sukututkimuspiirissä.

Mitä sukututkimuspiirissä tehdään

Sukututkimuspiirissä ei varsinaisesti tehdä yhdessä sukututkimuksen perustyötä. Se tapahtuu harrastajan ”tutkijankammiossa”. Sukututkimuspiiri tarjoaa foorumin, jossa jokainen voi samanhenkisten harrastajien leppoisassa joukossa käynnistää ja edistää omaa sukututkimusharrastustaan, omien tavoitteidensa ja mieltymystensä mukaisesti. Piiriläiset antavat aloittelijoille ohjausta sukututkimuksen menetelmissä ja

tietolähteissä.

Sukututkimuspiiri Loimaalla tulee kokoontumaan kerran kuukaudessa, arki-iltana. Pari tuntia ennen varsinaisen tapaamisen alkua on (Helsingin) piiriläisiä jo paikalla. Silloin on mahdollisuus kysellä, mitä tietoja muilla piiriläisillä on itseä kiinnostavista suvuista ja vaihtaa tietoja muiden kanssa. Aloittelija voi silloin saada henkilökohtaista ohjausta sukututkimuksen menetelmien käytössä.

Kun varsinainen piirin tapaaminen sitten alkaa (esim. klo 18), kerrotaan sukututkimuksellisia kuulumisia. Käsitellään ja pohditaan yhdessä sukututkimusta sekä Kurkijokea ja Hiitolaa koskevia asioita. Tapana on, että kussakin tapaamisessa on

myös joku ennalta sovittu, kiinnostava tema. Siihen piiriläiset (halunsa mukaan) ennalta paneutuvat. Aihetta käsitellään ja kootaan siitä tietoa yhdessä. Nämä teemat ovat houkutelleet piiriin uusia vierailijoita, joista sitten on tullut vakituisia kävijöitä. Suosittu - myös kertakävijöitä houkutelut - tema on ollut jonkin tietyn suvun - sukunimen - käsittely tapaamisessa. Luonnollisesti Loimaan piirin ensimmäisillä tapaamiskerroilla käytetään osa yhteisestä ajasta sukututkimuksen menetelmien ja lähteiden läpikäyntiin, jotta aloittelijat pääsevät mukavasti harrastuksen alkuun..

Ahti Kurri

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti.

Postista saa ”Osoite muuttuu” -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Kari Rahiala
on vuosikymmenten
varrella kerännyt mittavan
kokoelman kaikkea
Kurkijokeen liittyvää.
Pääsemme kurkistamaan
hänen kaappiansa
kätköihin.

Kurkijoen puhelinluettelo

Kurkijoen puhelinluettelo 1930-luvun alkupuolelta ei ollut paksu. Siitä löytyvät kuitenkin Kurkijoen tärkeimmät paikat, hallintoon ja yritystoimintaan liittyvät numerot. Yksityisistä henkilöistä tunnistaa monta

lehdessämmekin esiintynyttä. Mukana mm. Lyyli Lind, josta saimme lukea lokakuun ensimmäisessä lehdessä.

Elisenvaarassa oli oma puhelinluettelo.

KURKIJOKI

Paikalliskeskus — Lokalcentralen: 7–21
Kaukopuhelin — Interurbana: 0–24

Apteekki, Piironen, O. J.	7
Arokallio, G., rovasti	10
Blomqvist, P. J., maanvilj.	26
Branski, Mikko, maanvilj.	52
Diakonaatin Sisar-koti	55
Genetz, Alma, neiti	56
Genetz, Helmi, neiti	46
Hahl, Eino, maatalousteknikko	44
Hakulinen, H., suojelusk. kanslia	40
— autokorjaamo 2 soitt.	40
Hartikka, Heikki, maanvilj.	39
Hartikka, veljekset, maanv. .. 2 soitt.	45
Hartikka, Viljo, maanvilj.	36
Heliövaara, M. M., kappalaispappila ..	5
Hiitolan Osuusliike r.l., Mustola	34
Hotelli Kurki, omist. P. Veijalainen ..	35
Hurme, E. F., kelloseppä, säästöpan- kin joht.	9
Hämäläinen, Jaakko, maanv., 2 soitt.	44
Itä-Karjalan hevosjalostusliitto, konsu- lenti K. Huttunen	25
Kauppi, J., kirjakauppa	11
Keski-Karjalan Osuusliike r.l., Alho ..	17
— kirkolla	16
Kilpinen, V. P., opettaja	2
Kojo, Jaakko, työnjoht. 2 soitt.	17
Kolehmainen, Vilho, metsänhoitaja ..	43
Kolkka, Heimo, maanvilj. 2 soitt.	30
Kosonen, Onni O., nimismies	32
Kuosa, Martti, autoliija	47
Kurkijoen Koulutila, tilanhoitaja J. Si- pilä	14
Kurkijoen Kunnantöimistö	38
Kurkijoen Maamiesopisto, johtaja J. Karttunen	20
Kurkijoen Osuuskauppa r.l., Alho	27
— kirkolla	18
Kurkijoen Osuusmöljeri Oy.	21
Kurkijoen Säästöpankki	57
Kärnä, Juho, kutomaliike	49
Laakso, M. A., kuorma-autoilija	4
Laukkanen, Juho, maanvilj., 2 soitt.	12
Lind, Lyyli	29
Luikko, Niilo, eläinlääkäri	24
Marttala	3
Matkustajakoti Jaskala	51
Mielonen, O., nahkuri	45
Miettinen, Heikki, urkuri	50
Paloranta, Vilho, kauppias	53
Piilinen, Vilho E., maanvilj.	1
Postitoimisto	19
Relander, F., neiti	54
Räsänen, V. J. P. B., fil. toht.	42
Räty, T., kahvila, leipuri	6
Suneja, Mikko, kauppias	31
Taskinen, Antti, maanvilj. .. 2 soitt.	39
Tervun maatila, kunnalliskoti	12
Tirri, Heikki, maanvilj.	37
Toiminimi Juvonen, nahka- ja jalkine- liike	41
Tukia, Juho, maanvilj.	23
Valkeapää, Onni, ulosottoapulainen ..	30
Veijalainen, Antti, maanvilj.	13
Veijalainen, P., postinkulj.	35
Veikkolainen, Eero, kunnanlääkäri	28
Veikkolainen, J., kauppias	51

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

TILAA Itselle tai lahjaksi

Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme.
Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse.
Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle.
Hinnat sisältävät alv:n
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.00,
puh. 050-5213336
tai toimitus@kurkijoki.fi

Myytävät tuotteet:

Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat	5
Kurkijoki sodasta evakkoon	5
Kurkijoen Alho ja Alhonsalo - kyläkirja	25
Kurjenmiekkä (Poskiparta)	5
Se on sata (Kurkijoen martat)	15
Parhaat jutut	5
Näin ikkeä - Kurkijoen kihlakunnan murresanakirja	10

Postikortit:

Postikortit Pekka Kyytisen kuvista	1
Muut postikortit	0,50

Muut:

Kurkien kutsu DVD	10
Lehden vuosikerta – CDR	20
T-paita - valkoinen, puna-musta teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-paita - musta, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-paita – musta v-aukkoinen, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XL	15
Adressit	8
Kurkijokelainen irtonumero	2

Etupisto- kirjonta

Etupistokirjontaa on löydetty egyptiläisten keskiaikaisista hautateksteistä ja 1200-luvun arabialaisesta kirjonnasta sekä kaikissa suomalais-ugrilaisien kansojen teksteistä. Karjalaan etupistokirjonnan uskotaan tulleen jo keskiajalla. Luostarit toimivat suurina käsityötaidojen keskuksina. Sieltä ostetut käsityöt olivat malleana ja vielä nykyäänkin näitä kuviota käytetään kirjonnossa.

Etupistokirjonnan kuviot ovat geometrisiä, joten ne sopivat kankaille, jonka lankoja voidaan laskea. Paitojen etumukset, hurstien ja nästyökien reunat saivat näin kauniin koristeen.

Tunnetuin etupistokirjontaa käyttänyt käsityölienne käsipaikka. Monimuotoiset elämänpuut, ihmishahmot, eläimet, linnut ja taruolennot ovat kirjautuneet langan myötä arvokkaiksi teksteiksi.

Kirjontatöissä käytetyn punaisen langan symbolinen merkitys on auringon ja lämmön väri, hyvän ja kauniin vertauskuva.

Ohjeita etupistokirjontaan

Kirjonnassa käytettävän kankaan tulee olla loimi ja kudelankojen tiheyden osalta samanvahvuista. Kirjontalankana käytetään yksikierteistä puuvilla tai pelavalankaa. Vahvuudeltaan kankaanlankojen mukainen.

Etupistokirjonassa ei ole

mitään tarkkoja sääntöjä työn aloituksen kohdasta. Pyritään tekemään yhtäjaksoisia alueita, jotka sujuvasti liittyvät toisiinsa. Oikea ja nurjapuoli ovat samanlaiset. Joskus on tarpeen käyttää apupistoa, jolloin kaksinkertainen pisto pyritään tekemään nurjalle puolelle.

Aluksi on hyvä piirtää kirjottava osa ruutupaperille kahdella värillä. Voit nyt kokeilla etupistokirjontaa oheisen mallin mukaan

Työn kulku

Menevällä kerroksella tehdään kuvion ääriviivat esim. 2 langan yli ja 2 langan ali eli harsitaan. Paluu kerroksella täytetään tyhjät pistojen kohdat ja täydennetään kuvion puuttuvat osat.

Linnun kirjonta

1. Aloita vasemmalla olevasta punaisesta pisteestä ja harsi linnun ääriviivat punaista väriä seuraten. Käänny ja palaa täyttämään tyhjät pistojen kohdat.

Täytä samalla linnun sisus mallin mukaan menemällä alas ja palaamalla ylös.

Jatkuu seur. siv.

Kurkijoki taiteilijan silmin

Severin Falkman (1831–1889) oli syntynään ruotsalainen taidemaalari. Pariisiin ja Rooman tekemänsä matkan jälkeen hän saapui Suomeen 1870-luvun lopulla ja kiinnostui suomalaisuuteen ja karjalaisuuteen liittyvistä aiheista. Karjalan matkallaan tekemiään töitä hän julkaisi kirjassaan Itä-Suomen näkymiä (1885). Museoviraston kokoelmissa on lukuisia hänen Kurkijoella maalaamiin maisemia ja henkilötutkielmia.

Oheisessa, vuonna 1880 Kurkijoen kirkonkylästä tehdystä maalauksessa näemme samoja maisemia kuin edellisissä numeroissa julkaistuissa Sergejevin ja Kruskopfin töissä. Uutta on keskellä näkyvä, vuonna 1880 valmistunut luterilainen kirkko vielä rakennustelineitten ympäröimänä.

Tapio Nikkari

Falkman Severin: Kurkijoen kirkonkylää 1880. Laveeraus, tussi ja akvarelli. Museovirasto, Kansatieteiden kuvakokoelma.

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsata julkaisee taiteilijoiden teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

TILAA KURKIJOKELAINEN ENSI VUODEKSI,

SAAT LOPPUVUODEN LEHDET ILMAISEKSI!

Tilaa Kurkijokelainen itselle tai lahjaksi, saat loppuvuoden lehdet ilmaiseksi ja lehden tämän vuoden hinnalla, 44 €/vuosikerta.

Tarjous koskee uusia tilauksia.

Tilaukset sivulta: www.kurkijoki.fi, toimitus@kurkijoki.fi tai 050-5213336.

KESTOTILAAJIEN KESKEN ARVOMME ILMAISEN VUOSIKERRAN.

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti! Vuosikerta vain **44** eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjokuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Vastaukset

1. Roskat
2. Heti
3. Rautalanka
4. Väljähtyä
5. Hävettää
6. Heikko
7. Kuperkeikka
8. Edestakaisin kulkemista
9. Pysähtyä
10. Toti

Murresanat on koonnut Raija Laaksonen.

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Pyhäinpäivänä

Taas illan tummetessa loistamaan syttyvät, kummuille rakkaidemme nuo sadat kynttilät.

Valoa hehkuu kohta jo koko hautausmaa, ikävää, kaipausta tuntee moni saa.

On poissa meille rakkain hän muutti rajan taa. Lohduttaa muistot saavat haudalla kaipaavaa.

Terttu Ketola

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Jatkoa ed. siv.

Pään koristeet ja jalkojen varpaat: kaikki pistot lähtevät ja palaavat samaan pisteeseen. Varmista että nurjapuoli tulee samanlainen. Lopeta punaiseen pisteeseen. Päätä lanka kauniisti nurjalle puolelle.

2. Jatka nyt vihreästä pisteestä menemällä alas ja palatessa tee alimmainen pyrstö. Pырstön uloin osa tehdään samoin kuin varpaat. Palaa ja tee pyrstön sivusta ensin oikean puolen ensimmäinen sulka ja sitten vastakkainen, jatka näin pyrstön muutkin sulat Tarkasta taas nurjapuoli.

3. Seuraavaksi keskipyrstöt.

4. Aloita taas vihreästä pisteestä meno seuraten vihreää väriä. Palaa ja tee ylimmäiset pyrstöt. Tee viimeiset pistot ja näin on työ valmis.

Pieni jouluihin vinkki

Käyttämällä punaista kangasta ja kirjomalla linnun kultalangalla saat kauniin joulukortin.

Jos aika ei riitä kirjontaan saat kauniita käkösiä aikaan käki piparkakkumuotilla. Käytä sitä sapluunana ja paina kangasväreillä kuviota jouluihin koristeluun liinoin, patalappuihin ym. Myöskin kangastusseilla ja varsipistoilla saat aikaan kauniita karjalaisia käkösiä.

Pia ja Pirjo

